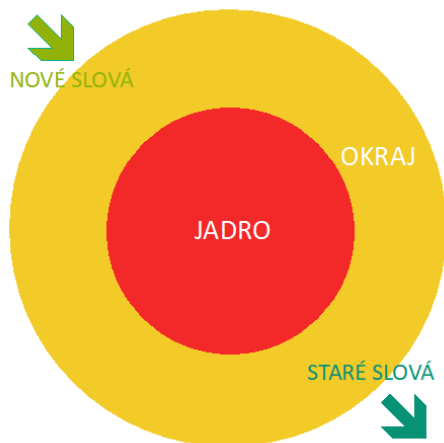

SLOVNÁ ZÁSoba A JEJ ČLENENIE

Slovná zásoba je súhrn všetkých slov jazyka. Ako celok sa neustále mení a vyvíja; je to veľmi živý nástroj komunikácie.

Základná slovná zásoba (**jadro** slovnej zásoby) obsahuje cca 2000 slov. Je to súhrn najfrekvencovanejších a najpoužívanějších slov, ktoré potrebujeme na jednoduché dorozumenie sa s ľuďmi. Jadro slovnej zásoby je stále, niekedy zdanlivo až nemenné, vyvíja sa veľmi pomaly. Obsahuje pomenovania prírodných javov (vzduch, voda...), príbuzenských vzťahov (otec, mama, syn...), celonárodné slová (dom, strom...).

Okraj slovnej zásoby je premenlivou časťou jazyka, neustále sa vyvíja. Citlivo reaguje na akékoľvek životné a spoločenské zmeny. Obsahuje všetky možné druhy slov (pozri nižšie). Neustále tu prebieha kolobeh

výmeny a vývoja: niektoré slová zanikajú (stávajú sa z nich zastarané slová, archaizmy, historizmy), iné sa zasa objavujú (neologizmy).

Slovná zásoba je u každého človeka rôzna, závisí od vzdelania, veku, skúseností.

Slová môžeme deliť podľa viacerých kritérií:

Príklady:

Podľa významu:	jednovýznamové	slovo má len svoj základný význam, pomenúva jednu vec	smiať sa, krájať
	viacvýznamové	slovo má okrem základného významu i prenesený (druhotný) význam	kohútik = mladý kohút; kohútik = vodovodný

- **homonymá** – rovnozvučné slová (slová, ktoré rovnako znejú, ale majú odlišný význam), napr. list (na strome) a list (napísaný); čelo (časť hlavy) a čelo (hudobný nástroj)
- **synonymá** – rovnoznačné slová (slová, ktoré odlišne znejú, ale majú podobný alebo rovnaký význam), napr. smutný a zarmútený, milý a príjemný, radosť a potešenie
- **antonymá** – slová s opačným významom, napr. deň a noc, dobrý a zlý, hovoriť a mlčať

Príklady:

podľa zloženia:	základné	strom	
	odvodené	stromček	
	zložené	vodovod	
podľa citového zafarbenia:	citovo zafarbené	zdrobneniny	ručička
		rodinné slová	synátor
		detské slová	papať, hajať, búvať, havo
		hanlivé slová	žrať (namiesto jesť)
		vulgarizmy	magor

	neutrálne (bez citového príznaku)		voda, matka, ruka
<i>podľa zaradenia do štýlu:</i>	hovorové		maturita, auto, škola
	odborné (termíny)		ľubovník bodkovaný
	básnické a knižné		luna, junák, nebesá
<i>podľa spisovnosti:</i>	spisovné		zemiaky
	nespisovné	nárečové	krumple
		slangové	učka, matika, biola
<i>podľa pôvodu:</i>	domáce		chlieb, strom, voda
	cudzie		víkend, volejbal, marketing
<i>podľa doby vzniku:</i>	archaizmy	boli nahradené novými, preto sa už nepoužívajú, no vec, ktorú pomenúvajú stále existuje	árešt, stoeletie
	zastarané slová	ešte stále sa používajú, väčšinou staršími ľuďmi, no sú už postupne nahrádzané novými výrazmi pre danú vec	ambrel, parazól, grífel, rínok, bukréta
	historizmy	dnes ich už nepoužívame, pretože zanikla vec, ktorú dané slovo pomenúvalo	dereš, groš
	neologizmy	novovzniknuté slová	mobil, displej, aviváž, PC